

POSUDEK

vedoucí na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Bc. Ludmila Pěčová

Téma práce: Změna školního prostředí z hlediska psychického rozvoje a začleňování vietnamských žáků

Autorka, Bc. Ludmila Pěčová, se ve své diplomové práci zaměřuje na téma, jímž je sledování procesu začleňování vietnamských žáků do prostředí českých škol v průběhu již započaté scholarity, a to z perspektivy těchto žáků-imigrantů. Vzhledem k extrémní uzavřenosti vietnamské komunity, která u nás žije, se jedná o zcela nedostatečně probádané téma, jehož podrobnější prozkoumání je společensky nesmírně žádoucí.

Diplomová práce je standardně členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozvržena do čtyř hlavních kapitol (*Vymezení základní terminologie, Historie vývoje migrace Vietnamců v ČR, Vietnamská komunita v ČR a současnost, Vzdělání dětí-cizinců – Vietnamců*). Tato část je strukturována vzhledem k tématu logicky, nepoměrně větší část však je věnována vietnamské komunitě žijící v ČR a její historii. Méně prostoru je zaměřeno na situaci příchozích žáků a nabídkám či možnostem, které mohou během procesu začleňování využívat (metodickým doporučením apod.), včetně specifík této skupiny žáků s odlišným mateřským jazykem jakožto jedné ze skupin žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Určitým deficitem je také volba informačních zdrojů. Přestože se jedná o diplomovou práci, absentují zde zahraniční zdroje. Ty jsou na místě i tehdy, pokud by se zaměřovaly na začleňování jiných národností či etnik v jiných státech. Poskytly by autorce možnost analyzovat rozdíly či specifika procesu začleňování zvolené cílové skupiny v českém prostředí. Teoretickému textu by pak vedle deskriptivního soupisu informací nechyběly prvky komparativní.

Autorka celkově čerpá jen z minima výzkumných studií. To se odráží i v charakteru textu, který je sice psaný čtivým jazykem, ale působí spíše jako esej z oblasti kulturní či sociální antropologie než jako pedagogický, tj. společenskovědní odborný text. Přesto je zřejmé, že má tato část předložené práce nemalý autorský charakter. Autorce se podařilo mnohé z teoretických poznatků propojit s osobními zkušenostmi s příslušníky dané minority, což je dokumentováno např. drobnými kazuistickými ukázkami v závěrečných kapitolách.

Praktická část práce se zaměřuje na zkoumání procesu změny školního (resp. kulturního) prostředí z pohledu vietnamských žáků. V této souvislosti autorka formulovala tři (na cíl logicky navazující) výzkumné otázky, zaměřené na dílčí výzkumná podtémata. Pomocí metody *snow ball* oslovila osm vietnamských imigrantů, kteří přesídlili do Čech v průběhu své školní docházky. S využitím otevřeného a axiálního kódování provedla analýzu kvalitativních dat získaných prostřednictvím hloubkových rozhovorů. Analýza a popis nálezů jsou realizovány, resp. strukturovány tzv. „shora“, tj. s ohledem na stanovené výzkumné otázky.

Výsledky výzkumu přinášejí řadu zajímavých zjištění, která jsou s dostatečnou podrobností prezentována v dílčích interpretačních oddílech. Mnohá z nich jsou poměrně překvapivá a jednoznačně představují poznatky cenné pro školní praxi. Autorka stručně uvádí na konci kapitoly Diskuse některé z nich. Při hlubším prozkoumání nálezů by však bylo pravděpodobně možné nalézt podobných doporučení více.

Za určitý nedostatek lze považovat absentující kapitolu týkající se etického hlediska provedení výzkumu a následného nakládání se získaným materiálem. Autorka sice potřebné

informace v této souvislosti povětšinou postupně uvádí v několika metodologických kapitolách, vzhledem k velké citlivosti dat, na kterou explicitně poukazovali i samotní respondenti, by tato popisná kapitola v práci neměla chybět.

Další drobnou výtkou je počet respondentů ($n=8$), který lze považovat za limitní. V posledních kapitolách textu se také vyskytuje větší množství překlepů či hovorových formulací.

V diskusní části se autorka s velkou zevrubností zaměřuje na syntézu vlastních nálezů do již publikovaných poznatků v dané oblasti. Detailním zodpovězením tří výzkumných otázek zde prokazuje, že se jí podařilo splnit výzkumný cíl. Cenné je např. i zařazení podkapitoly týkající se metodologických limitací. Celkově však velmi oceňuji fakt, že se autorce podařilo získat důvěru respondentů v takové míře, že díky ní mohla získat informace týkající se témat, která v běžném kontaktu většinové společnosti s vietnamskou minoritou zůstávají skrytá.

Závěr a hodnocení: Autorka prokázala dobrou orientaci ve zvolené problematice. Za velmi cenné lze považovat získání informací týkajících se procesu integrace (resp. inkluze) vietnamských žáků do českého školství a české společnosti, které české veřejnosti obvykle nejsou přístupné. Určité nedostatky se týkají především koncepce a volby informačních zdrojů v teoretické části a některých dílčích nedostatků metodologických kapitolách.

Vzhledem k uvedenému se přikláním k hodnocení předložené diplomové práce v rozmezí klasifikačních stupňů „**velmi dobře-dobře**“.

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 30. 12. 2023